

אחרי ישיבת סדום וחרבותיה שנה אחת. הוא שנאמר: "אמלטה נא", נא, בגימטריא נ"א. הלא מצער הוא • והלא עונותיה מועטין ויכול אתה להניחה. ותחי נפשי • בה, זהו מדרשו. ופשוטו של מקרא: הלא עיר קטנה היא ואנשים בה מעט, אין לה להקפיד אם תניחנה ותחי נפשי בה.

♦ יום רביעי ט"ו מרחשון ♦

(כא) ויאמר אליו הנה נשאתי פניך גם לדבר הנה לבלתי הפכי את העיר אשר דברת:

כא ויאמר לה הא נסיבית אפך אף לפתגמא הדין בדיל דלא למהפך ית קרתא דבעיתא עליה:
כ"ט • גם לדבר הנה • לא דף שאתה נצול, אלא אף כל העיר אציל בגלגך. הפכי • הופך אני, כמו: "ער בואי", "אחרי ראי", (ירמיה לא) "מדי דברי בו".

(כב) מהל המלט שמה פי לא אוכל לעשות דבר עד-באף שמה על-כן קרא שם-העיר צוער:

כב אחי לאשתוב תמן ארי לא אפול למעבד פתגמא עד מיתך לתמן על כן קרא שמה דקרתא צוער:
כ"ט • פי לא אוכל לעשות • זהו ענשן של מלאכים, על שאמרו: "פי משחיתים אנתנו", ותלו הדבר בעצמן, לפיכך לא זזו משם עד שהזקקו לומר שאין הדבר ברשותן. פי לא אוכל • לשון יחיד, מכאן אתה למד שהאחד הופך והאחד מציל, שאין שני מלאכים נשלחים לדבר אחד. על-כן קרא שם-העיר צוער • על שם: "והיא מצער".

(כג) השמש יצא על-הארץ ולוט בא צערה:

כג ויב אמטר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יהוה מן השמים:
כד ויב אמטר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יהוה מן השמים:
כ"ט • ויב אמטר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יהוה מן השמים: "והי ארעא ולוט על לצוער:

כ"ט • וה' המטיר • כל מקום שנאמר: "וה" הוא ובית דינו. המטיר על סדם • בעלות השחר, כמו שנאמר: "וכמו השחר עלה", שעה שהלבנה עומדת בקרקע עם החמה, לפי שהיו מהם עובדין לחמה ומהם ללבנה, אמר הקדוש ברוך הוא: אם אפרע מהם ביום, יהיו עובדי לבנה אומרים: 'אלו היה בלילה, כשהלבנה מושלת, לא היינו חרבים'. ואם אפרע מהם בלילה, יהיו עובדי החמה אומרים: 'אלו היה ביום, כשהחמה מושלת, לא היינו חרבים', לך פתיב: "וכמו השחר עלה", ונפרע מהם בשעה שהחמה והלבנה מושלים. המטיר וגו' גפרית ואש • בתחלה מטיר, ונעשה גפרית ואש (מכילתא בשלח) • מאת ה' • דרך המקראות לדבר כן, כמו "נשי למך", ולא אמר: 'נשי'. וכן אמר דוד: (מלכים א א) "קחו עמכם את עבדי אדוניכם", ולא אמר: 'מעבדי'. וכן אחשוורוש אמר: 'בשם המלך', ולא אמר: 'בשמי'. אף כאן אמר: "מאת ה'", ולא אמר 'מאתו'. מן השמים • והוא שאמר הכתוב: (איוב לו) "כי כס ידין עמים וגו'". כשפא ליסר הבריות, מביא עליהם אש מן השמים כמו שעשה לסדום, וכשפא להוריד המן מן השמים: (שמות טז) "הנני מטיר לכם לחם מן השמים".

(כה) ויהפך את הערים האל ואת פלהכפר ואת פל-ישבי הערים וצמח הארמה:

כה ויהפך את הערים וגו' • ארבעתן יושבות בסלע אחד, והפכן מלמעלה למטה, שנאמר: (איוב כח) "בחלמיש שלח גדו וגו'".

(כו) ותבט אשתו מאחריו ותהי נציב מלח:

כו ואסתביאת אתה מפתרוהי והות קמא דמלחא: